

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksb.: Ole Christian Skogstad (miljø)
Magne Haukås (reindrift)
e-post: fmnoosk@fylkesmannen.no

Tlf:

Vår ref: 2015/2737

Deres ref:

Vår dato: 05.06.2015

Deres dato: 22.04.2015

Arkivkode: 561

Uttalelse til søknader om konsesjon for bygging av Rousvágge kraftverk og Mølnelva kraftverk - Tysfjord

Fylkesmannen i Nordland viser til brev datert 22.04.15 vedlagt søknader om konsesjon for bygging av Rousvágge kraftverk og Mølnelva kraftverk i Tysfjord kommune.

Norge har gjennom EUs fornybardirektiv forpliktet seg til å øke andelen av fornybar energi til 67,5 prosent i 2020. Sverige og Norge har et felles mål om å bygge ut ny kraftproduksjon med fornybare energikilder som skal utgjøre 26,4 TWh innen 2020. Energi- og miljøkomiteen har i Innst. 379 L (2010–2011) understreket at regjeringen må legge til rette for at halvparten av den nye energiproduksjonen skal realiseres i Norge. Regional plan om små vannkraftverk i Nordland følger opp denne visjonen med en målsetning om utbygging av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh innen år 2025.

Rousvágge kraftverk

Rousvágge kraftverk (søker Nord-Salten Kraft AS) vil utnytte et 146 meter fall i Rousvágjåkhå mellom kote ca. 239 og ca. kote 93. Med maksimal slukeevne på 2,0 m³/s vil installert effekt bli 2,4 MW og beregnet årlig middelproduksjon 8,0 GWh. Rørgata får en lengde på 435 meter og legges fra inntaket parallelt med elveløpet ned mot kraftstasjonen. Stasjonen plasseres ca. på kote 93, der Rousvágge løper sammen med Hejdijåkhå. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 0,21 m³/s i perioden 1. mai til 30. september, og ingen minstevannføring resten av året.

Fylkesmannens vurdering

Natur, landskap og friluftsliv

Det framgår av miljørapporten vedlagt konsesjonssøknaden at «*Vegetasjonen langs elva domineres av blåbærbjørkeskog (A4) med innslag av gråor spesielt langs elva. Det finnes ellers granplantefelt, og stedvis også osp og rogn. Skogen er relativt ung uten spesielt lang kontinuitet*». Det er sparsomt med vegetasjon langs det meste av elvestrengen, og blankskurt sva er stort sett dominerende her. Enkelte steder vokser imidlertid vanlige fuktbevende arter som bjønnskjeegg og hvitlyng. Potensialet for rødlistede lav- og mosearter vurderes som relativt lavt.

Det er ikke registrert prioriterte naturtyper eller truede vegetasjonstyper i influensområdet. Berggrunnen i influensområdet består i følge NGUs berggrunnskart av næringsrik berggrunn

---

i nedre del langs atkomstveg og kraftlinje (kalkglimmerskifer/kalksilikatgneis) og i vestenden av Rousvágjavrré (fylitt, glimmerskifer). Den berørte elvestrekning, rørgatetrasé og kraftstasjon består av granittisk til diorittisk gneis. Dette er stort sett harde og sure bergarter, noe som gir grunnlag for næringsrik vegetasjon på det tyngst berørte området.

Rousvágjåkhå synes å ha dårlige forhold for bunndyr, da det aktuelle elveløpet i stor grad består av grovt substrat og stor vannhastighet. Elva har videre ingen viktig funksjon for produksjon av anadrom laksefisk, men nedre deler kan benyttes som oppvekstområde for sjøørret.

De største negative virkningene er knyttet til landskapet og reduksjon av elvas, og spesielt fossens, inntrykk. Fossen er eksponert i landskapet, og er godt synlig særlig fra fjorden og fra området rundt Bårjåsnjårgvårre. Elva er således et sentralt landskapselement. Landskapet i «Tysfjord-Hellemo»-området er av stor regional verdi, og er vurdert å tilhøre klasse A. Om lag 0,1 km² blir omklassifisert fra villmark til INON sone 1, mens 1,1 km² INON-sone I går over til INON sone II.

Fylkesmannen deler Multiconsults konklusjoner om at denne delen av elva vil framstå med vesentlig mindre visuell styrke og ha mer karakter av bekk enn foss etter en utbygging. Konsekvensene vurderes som middels til store negative både i anleggs- og driftsfasen.

Utbygging som omsøkt vil helt klart forringe opplevelsen av dalen, og således slå negativt ut for brukere av området. Ruosvágge og nedre del av dalføret mot Gåggi inngår i delområdet «Musken», som i friluftslivskartleggingen er vurdert som et svært viktig nærturterreng. Området er populært med tanke på turgåing, leirskole og som utgangspunkt for mer ekstremrettet sport i nærområdet. I tillegg fungerer Musken som et utgangspunkt for turer videre inn i fjellområdene på grensen mellom Tysfjord og Hamarøy kommune. Det går en tursti fra Musken via Ruosvágge til Kuvatnan. Herfra er det flere gode turområder i alpin sone, og med flere attraktive fiskevann. Bruken i nedre deler av dalen er kanskje først og fremst av lokal verdi, men innslaget av regional bruk synes å være betydelig underkommunisert i søknaden. Ser man området i sammenheng med Stoolområdet i nord, området «Austerfjellet/Storvasstinden» i vest og områdene «Skunkitjåhkkå-Gåggivårre», «Indre Hamarøy» og fjellområdene mot svenskegrensen på sørsiden av Hellemafjorden, er kanskje dette det viktigste turområdet i regionen.

Reindrif

Roussevágge kraftverk berører Stjggo-Hábmer reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vår- sommer- og høstbeiter. Reindriflovens § 19 fastslår at reindriften har beiterett i fjellet og annen utmarksstrekning, og beiteretten gjelder hele året.

Fylkesmannen er enig med konsesjonssøknadens vurdering om at konsekvensene av anleggsfasen vil være middels til stor negativ for reindriften. Vi forutsetter derfor at NVE setter som vilkår for å gi eventuell konsesjon, at anleggsperioden avklares med Stjggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

Vi mener også at dersom tiltaket medfører økt aktivitet i området, også i driftsfasen som følge av økt tilgjengelighet med oppgradert og forlenget vei, vil dette kunne bety potensielt store negative konsekvenser for reindriften. Særlig gjelder dette dersom det også medfører økt aktivitet videre opp mot Kuvatnan, hvor det er viktige trekk- og flyttleier. Området ved Kuvatnan er trangt, og økt forstyrrelser her vil medføre store negative konsekvenser da det

---

kan bety at rein vegrer seg for å trekke igjennom området. I slike trange områder skal det også lite forstyrrelser til for å skape store utfordringer for reindrifta når det flyttes med rein. Vi ber NVE vurdere alternative løsninger for adkomst til inntak som ikke medfører økt aktivitet i området. Et alternativ er å stenge veien med grind eller bom.

Konklusjon

De største konfliktene synes å være knyttet til landskap, friluftsliv og reindrift. Med bakgrunn i disse temaene vurderer Fylkesmannen konsekvensene av tiltaket til å være middels til store. Vi er dermed kritisk til omsøkte utbygging.

Mølnelva kraftverk

Mølnelva kraftverk (søker Småkraft AS) vil unytte et fall på 479 meter i Mølnelva mellom ca. kote 483 og kote 3. Elva har et totalt nedbørfelt på 4,3 km² og en midlere vannføring på 0,3 m³/s ved planlagt inntak. Kraftverket forutsetter en regulering på 0,95 meter i Nedre Mølnelvatn. Maksimal slukeevne vil bli på 0,6 m³/s og med en installert effekt på 3,1 MW. Årlig middelproduksjon er beregnet til 7,5 GWh. Anlegget vil bestå av inntaksdam, vannvei som nedgravde rør og boret sjakt med kraftstasjon i dagen. Det bygges kai ved Grunnvoll og 50 meter vei fram til kraftstasjon, i tillegg til anleggsvei fra stasjon og opp til påhugg sjakt. Det er foreslått slipp av minstevannføring på 0,05 m³/s i perioden 1. mai til 30. september, og 0,01 m³/s resten av året.

Fylkesmannens vurdering

Natur, landskap og friluftsliv

Eksisterende kunnskap og innhentet kunnskap gjennom befaring i 2008 tyder på at det her kun er snakk om påvirkning av triviell natur. Det er ikke registrert truede, utvalgte eller spesielt interessante naturtyper i influensområdet. Det er heller ikke registrert spesielt rik eller sjelden vegetasjon i området. Skogen i prosjektområdet er fjellbjørkeskog med innslag av gråor, selje og rogn. I følge miljørapporten utgjør undervegetasjonen i nedre del av lia og et stykke opp mot tregrensen en blanding av bregner, urter, stauder og noe lyng, uten noen utpreget vegetasjonsutforming. Det ble kun påvist vidt utbredt kryptogamflora langs selve vannstrengen i Mølnelva. Redusert vannføring vil bedre vilkårene for tørketolerante arter langs elva på bekostning av fuktighetskrevede arter.

Fylkesmannen er ikke kjent med at Mølnelva er spesielt viktig for fisk. Vi kan selvfølgelig ikke utelukke oppvandring av anadrom laksefisk i nedre del av elva, men strekningen er neppe av en slik kvalitet at laks eller sjøørret er etablert ved selvproduserende bestander. Det er ikke foretatt spesifikke undersøkelser av bunndyr, men topografien i området, substratet på store deler av elvestrekningen og vannhastigheten tilsier ikke spesielt høy produktivitet i elva. Redusert vannføring og vanddekt areal vil dog med stor sannsynlighet redusere evertebratproduksjonen som finnes i roligere partier av Mølnelva. Videre vil artssammensetningen og samfunnsstrukturen i evertebratsamfunnet kunne endres som følge av et nytt vannføringsregime. Fossekallen, som hekker ved elva, vil trolig oppleve redusert næringstilgang.

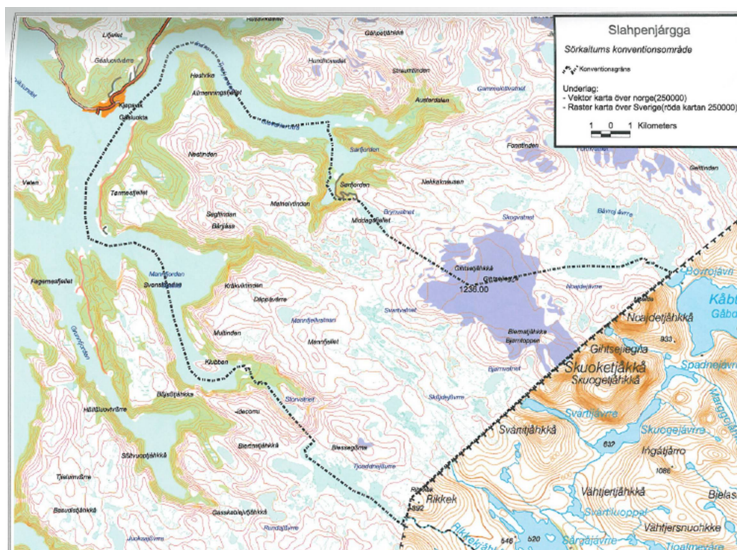
Hva gjelder landskapspåvirkningene, deler Fylkesmannen vurderingene om tiltakets virkning på landskapet slik det er framstilt i søknadsdokumentene. De største negative virkningene synes å være knyttet til innvirkning på landskapet i nærsone, samt til en viss grad den visuelle opplevelsen fra fjorden. Inntaksdammen og øvre del av rørgata vil bli et betydelig inngrep ettersom den vil bli liggende i et område med åpent fjellandskap. Vi ber derfor av

hensyn til landskapet at det vurderes om vannveien kan legges i tunnel fra inntak og ned til planlagt sjakt. Konsekvensene for inngrepsfire naturområder er bortfall av 1,8 km² INON sone 2 og nedklassifisering av 0,6 km² INON sone 1 til INON sone 2.

Fylkesmannen er ikke kjent med friluftsimteresser i området utover det lokale.

Reindrift

Mølnelva kraftverk berører et foreslått konvensjonsområde for Unna Tjerusj sameby (tidligere Sörkaitum sameby). Området benevnes Slahpenjargga i § 16 i områdeprotokoll til konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift, jf. figur under.

Konvensjonen er ennå ikke ratifisert, men er godkjent av de ansvarlige statsrådene i hhv. Landbruks- og matdepartementet og Lantbygdsdepartementet. I konvensjonen, områdeprotokollens § 48, står følgende:

«Om en nasjonal myndighet i det ene landet, innen konvensjonen om grenseoverskridende reindrift har trådt i kraft, har tillatt et tiltak som vesentlig kan vanskeliggjøre reindriften i et beiteområde i henhold til denne protokoll, skal det ene landet se til at behovet for reinbeite sikres for berørt reinbeitedistrikt eller sameby fra det andre landet.»

Dette innebærer at myndigheter i Norge må ta hensyn til konvensjonsområdene for svensk reindrift når det skal vurderes om et arealinngrep skal tillates.

Fylkesmannen har vært i kontakt med Unna Tjerusj sameby som bekrefter at de vil sende innspill til NVE om hvordan området brukes, og hvordan de ser på konsekvensene av Mølnelva kraftverk for deres bruk av området.

Fylkesmannen vurderer området som et potensielt viktig reinbeiteområde. Området er forholdsvis utilgjengelig, og det er derfor preget av lite inngrep og lite menneskelig aktivitet. Slike urørte og fredelige områder er viktige for reindriften. Anleggsvirksomhet i dette området

---

vil trolig bety at store deler av reinflokken vil unngå området. Det viser seg også at etter slik anleggsvirksomhet, kan det ta lang tid før reinsdyr tar i bruk området.

Slik det kan se ut i fra bilder i konsesjonssøknaden, vil en nedgravd grøft opp til inntaket kreve en del sprengning på grunn av lite vegetasjon. I tillegg til at dette betyr betydelig støy i anleggsperioden, vil det selv med tildekking etter anleggsperioden, forbli et varig sår i terrenget. For å redusere negative konsekvenser for reindrifta, ber vi om at det vurderes om det er mulig å legge vannveien i tunnell fra inntak og ned til planlagt sjakt. I forhold til anleggsperioden er det viktig å avklare denne med Unna Tjerusj sameby.

Konklusjon

Fylkesmannen fraråder tiltaket slik det er omsøkt primært av hensyn til reindrift, men hvor også landskapshensyn er tillagt en viss vekt. Vi ber om at det vurderes å legge vannveien i tunnell fra inntak og ned til planlagt sjakt. I tillegg forutsetter vi at NVE setter som vilkår for å gi konsesjon at anleggsperioden avklares med Unna Tjerusj sameby.

For øvrig vurderer Fylkesmannen at konfliktene tilknyttet dette prosjektet i stor grad er av lokal karakter, og at en eventuell utbygging synes å gi moderate konsekvenser for våre andre faginteresser.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Ståjggo-Hábmer reinbeitedistrikt
Frostisen reinbeitedistrikt v/ Per Olav Sara
Tysfjord kommune
Miljødirektoratet
Unna Tjerusj sameby
Nordland fylkeskommune
Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland